

Elogis i alegries

Dm, 2/03/2021 per Josep Maria Solà

[Mirant el text](#)

En el salm 19 s'hi poden observar dues parts ben diferenciades, la primera que va dels versets 1 al 7 és una lloança al Senyor perquè tot el món creat és un llenguatge que parla d'Ell. La segona part (versets 8-15) sobretot els versets 8-12 són una glorificació i lloança de la "torà", la llei. El nexa entre les dues parts és la lloança a Déu al qual s'hi pot accedir llegint les obres de la naturalesa o complint les prescripcions de la llei. Potser així s'explica que en un moment determinat es van unir dos salms que en principi estaven separats. El salm (Sl 19,8-11) que llegirem o cantarem aquest diumenge recull l'elogi de la "torà".

El terme hebreu "torà" es sol traduir per "nomos" en grec i per "lex" en llatí.

Aquest fet ha provocat que el terme hebreu adquireís el sentit de compliment d'una norma o precepte, però el sentit va més enllà. La "torà" és l'expressió que Déu fa de la seva voluntat i que arriba als éssers humans en forma d'instrucció i els senyala el camí que els cal seguir. De fet "torà" remet al verb "iara" que vol dir ensenyar, instruir. La "torà" no és una magnitud rígida i estàtica sinó que l'ésser humà l'experimenta com un poder vivificador; en ella escolta la interpel·lació viva de Déu, reconforta l'ésser humà i alegra el seu cor. L'adhesió entusiasta i elogiosa de la llei posa en evidència que la "torà" no demana simplement un compliment legalista o una lleialtat acrítica.

Apareixen en el text algunes paraules sinònimes de "torà": preceptes, manaments, judicis, testimoni; la seva presència accentua la pluralitat de sentit i la riquesa de matisos d'aquest terme fonamental de l'Escriptura jueva.

Les primeres paraules que llegim o cantem del salm diuen "És perfecte la llei del Senyor". Perfecte tradueix el terme hebreu "tamim" i és un terme que es troba en el llenguatge dels sacrificis d'animals. L'anyell que s'ha de menjar la nit abans de la sortida d'Egipte ha de ser sense defecte (Ex12,5). El llibre del Levític prescriu que l'animal que s'ofereix en holocaust ha de ser sense cap defecte (Lv 1,3.10). La santedat de Déu exigeix que allò que se li dedica sigui perfecte i, en un moviment invers, allò que procedeix de Déu és perfecte. En el pensament rabínic, la "torà" preexistia i fou creada 2000 anys abans de la creació. Fent un símil amb la saviesa preexistent (Prv 8,22-31), així com el llibre dels Proverbis presenta Déu jugant amb la saviesa, el rabinisme imaginava Déu jugant amb la "torà" abans de la creació del món. Pel fet de ser una realitat provinent de Déu, la "torà" es perfecta.

La perfecció de la "torà" li dona la capacitat de vivificar, de refer, de donar descans a l'ànima. Ànima sol traduir habitualment el terme hebreu "nephesh". La versió grega del Setanta tradueix el terme per "phyché" que la versió llatina de la Bíblia tradueix per "ànima". La influència del pensament filosòfic grec és potent; aquest considerava l'ànima com una realitat separada del cos. L'ànima és immortal i invisible, el cos és mortal, concret, visible. Aquesta forma de pensar és aliena al pensament bíblic que considera l'ésser humà com una realitat unitària i no dualista.

Estrictament "nephesh" és la gola i al ser aquest l'òrgan pel qual es respira, "nephesh" passa a designar l'alè. Mentre un cos alena, viu i si no alena és mort,

d'aquí que “nephesh” passi a designar l'ésser humà en tant que vivent o simplement a designar la vida. “Quan rep el “nephesh” gràcies al buf de Déu, l'ésser humà es converteix en un vivent dirà el llibre del Gènesi (2,7) i és Déu que pot alliberar del sheol, de la mort a l'ésser (“nephesh”) vivent. Aquest poder vivificador el salmista entusiasmat l'atribueix a la llei que refà i dona força a la totalitat de la persona humana.

Diumenge 3er de Quaresma. 7 de Març de 2021